

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/18839/2023

Asia: Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi tartuntatautilain 50 §:n muuttamisesta

Hyvinvointiala HALI ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi tartuntatautilain 50 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia siten, että Terveyden ja hyvinvoinnin laitos päättäisi jatkossa myös taloudellisesti tai muuten merkittävistä rokotehankinnoista. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voisi jatkossa tehdä päätöksen myös muista rokotehankinnoista ilman velvollisuutta ilmoittaa hankinnasta etukäteen sosiaali- ja terveysministeriölle.

Esityksen tavoitteeksi todetaan rokotehankintoja koskevan päätöksenteon keskittäminen sille viranomaiselle, jolla rokotteiden hankintaan liittyvä asiantuntemuskin on. STM päättäisi myös jatkossa kansallisen rokotusohjelman sisällöstä ja tekee esityksen eduskunnalle rokotusohjelman rahoituksesta.

Hyvinvointiala HALI ry näkee lakiehdotuksen keskeiseksi ongelmaksi sen, että jatkossa sekä rokotteiden hankintaa koskeva valmistelu että tätä koskeva päätöksenteko olisivat samassa laitoksessa. On tärkeää, että rokotuksia ja rokotteiden hankintaa koskevassa päätöksenteossa kaikki olennaiset näkökulmat tulevat esiin ja että valmistelu riittävästi irrallaan tutkimuksesta sekä siihen liittyvistä erilaisista rahoitukseen liittyvistä intresseistä.

Vaihtoehtona ehdotetulle muutokselle esityksessä on arvioitu tilannetta, jossa rokotehankintaprosessia jatkettaisiin nykyisen hajautetun prosessin mukaisesti. Toisena vaihtoehtona on arvioitu muutosta, jossa koko rokotehankintaprosessi keskitettäisiin sosiaali- ja terveysministeriöön. Hyvinvointiala HALI katsoo, että vaihtoehtona tulisi selvittää myös sitä, että hankinnat eriytettäisiin kolmannelle, edellisistä tahoista riippumattomalle taholle, jolle keskitettäisiin erityisosaamista sekä hankinnoista että varautumisesta, mutta joka luonnollisesti nojautuisi sekä STM:n että THL asiantuntijuuteen muiden tarvittavien yksityiskohtien osalta.

Kaiken kaikkiaan rokotusten järjestämisen ja rokotteiden hankinnan arviointiprosessissa pitäisi vahvistaa asiantuntemusta yhteiskunnallisten vaikutusten kokonaisarviointista sekä kilpailuttamisesta ja hankintojen kustannusvaikuttavuudesta.

Lisäksi Hyvinvointiala HALI toteaa, että tilanteissa, joissa myös työterveyshuollon toimijat ovat varmistamassa esimerkiksi sote-ammattilaisten ja riskiryhmien rokotussuojaa, rokotteiden toimitusketjuja ja julkisten ja yksityisten toimijoiden yhteistyötä tulisi selkeyttää. Työterveyshuolto on yleensä sote-alan työntekijöille luontevin paikka hoitaa heille maksuttomien rokotusten ottaminen. Joillain alueilla työterveyshuollot ovat näitä rokotteita saaneet, toisissa eivät. Käytännöt pitäisi yhtenäistää siten, että THL voisi valtuuttaa valitsemansa rokoteaineen jakelijan toimittamaan rokotteet suoraan ja keskitetysti myös työterveyshuollon toimijoille. Tällöin itse rokoteaine olisi maksuton, mutta työnantaja maksaisi rokotustyön. Järjestely sujuvoittaisi riskiryhmäläisten ja sote-ammattilaisten tarvitsemien rokotusten saantia ja keventäisi osaltaan julkisen sektorin terveydenhuollon kuormaa.

15.8.2023
Lausunto

Hyvinvointiala HALI ry ei kannata esityksen viemistä eteenpäin ilman vaihtoehtojen lisäselvitystä ja rokotteiden hankintaa koskevan valmistelun selkeämpää eriyttämistä tätä koskevasta päätöksenteosta.

Ulla-Maija Rajakangas
toimitusjohtaja

Lisätiedot:

Hanna-Maija Kause
johtaja, terveyspalvelut
hanna-maija.kause@hyvinvointiala.fi